

ДОВІДНИК ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

ЩО ПРИБУЛИ НА ТЕРИТОРІЮ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗБРОЙНИМ КОНФЛІКТОМ

станом на 14 березня 2022 року

оформлений

Практикою для іноземців

Kancelaria KBZ Żuradzki Barczyk & Wspólnicy Adwokaci i Radcy Prawni sp. k.

kbz
Żuradzki Barczyk
Law & Tax

ЗМІСТ

1. Правила в'їзду громадян України до Польщі

1.1. COVID-19 та вакцинація

2. Легалізація перебування

2.1. Міжнародна охорона

2.2. Права, що виникають у зв'язку із отриманням додаткового захисту

3. Правила прийому до польських шкіл, медична та психолого-педагогічна допомога

4. Закон про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави (Спецзакон)

5. Правила працевлаштування для громадян України в Польщі

5.1. Підстава працевлаштування для громадян України в Польщі

5.1.1 Декларація про доручення виконання робіт іноземцем - реєструється повітовими управліннями праці (зокрема для громадян України діє спрощена процедура)

5.1.2 Дозволи на працю (тип А, В, С, D, E та S) - видаються воєводськими управліннями

5.1.3. Дозвіл на тимчасове проживання та працю (т.з. єдиний дозвіл) - видається воєводськими управліннями

5.1.4. Спеціальний режим працевлаштування – праця на основі Спецзакону

5.2. Практична інформація для підприємців, які працевлаштовують громадян України

6. Правила ведення господарської діяльності у Польщі

6.1. Одноособова підприємницька діяльність (самозайнятість)

6.2. Товариства

6.3. Відділ та представництво

6.4. Транскордонні послуги

7. Довідкові центри

1. ПРАВИЛА В'ЇЗДУ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО ПОЛЬЩІ

Наразі громадяни України можуть виїхати до Польщі на підставі таких документів:

- ➔ біометричний паспорт;
- ➔ національна віза (D) або Шенгенська віза (C), видана органом влади Польщі;
- ➔ віза з позначкою D або C, або дозвіл на проживання, виданий іншою державою Шенгену;
- ➔ наявність дозволу на тимчасове проживання, дозволу на постійне проживання або дозволу на проживання довгострокового резидента ЄС та дійсної посвідки на проживання (карта побиту);
- ➔ заява про міжнародний захист, подана на польському кордоні;
- ➔ згода начальника прикордонної служби, надана при перетині кордону ➔ «аварійний в'їзд».

Перетин кордону в умовах безвізового режиму вимагає від особи, яка перетинає кордон, мати біометричний паспорт. Але навіть у разі його відсутності до Польщі можуть потрапити ті, хто рятується від збройного конфлікту в Україні:

- на підставі **рішення прикордонної служби**, виданого відповідно до ст. 32 Закону про іноземців.
- на підставі **заяви про міжнародний захист**, поданої на кордоні.

Однак, якщо це можливо, вам слід взяти з собою найважливіші документи, що підтверджують вашу особу, наприклад внутрішній паспорт, закордонний паспорт, водійські права, свідоцтво про народження.

Громадяни України, які не мають гарантованого місця перебування в Польщі, **повинні звернутися до найближчого пункту прийому**, де вони отримують інформацію про перебування в Польщі, тимчасове проживання, харчування та медичне обслуговування.

1.1. COVID-19 ТА ВАКЦИНАЦІЯ

Наразі на польських кордонах, які є зовнішніми кордонами Європейського Союзу, відновлено правила в'їзду, які діяли до пандемії COVID-19, а це означає, що при перетині кордону **особи звільняються від обов'язку подачі негативного ПЛР тесту або документів, що підтверджують вакцинацію.**

З 25 лютого 2022 року особи, які перетинають кордон між Республікою Польща та Україною, у зв'язку із війною на території України, **звільняються від обов'язку проходити карантин.**

Особа, яка прибула до Польщі з України у зв'язку з війною, може отримати **безкоштовне щеплення від COVID-19.**

Щоб зробити щеплення від COVID-19, необхідно звернутися до лікаря первинної ланки медичних закладів. Громадянину України не обов'язково мати номер PESEL (аналог українського ідентифікаційного коду), достатньо мати документ, що посвідчує особу – посвідчення особи, паспорт або тимчасове посвідчення особи іноземця.

Додаткову інформацію (у тому числі українською мовою) щодо вакцинації проти COVID-19 можна отримати за адресою:

<https://www.gov.pl/web/szczepimysie/e-skierowanie-na-szczepienie-dla-cudzoziemcow>

2. ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПЕРЕБУВАННЯ

З 24 лютого 2022 року штамп у паспорті або довідка, видана польською прикордонною службою при в'їзді до Польщі, є достатнім документом для людей, які тікають від збройного конфлікту з України.

Відповідно до рішень, передбачених Законом про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави від 12 березня 2022 року (далі – **Спецзакон**) (див. п.4), якщо громадянин України в'їхав на територію Республіки Польща на законних підставах у зв'язку з військовими діями в Україні з 24 лютого 2022 року, і заявляє про намір залишитися на території Республіки Польща, **його перебування на цій території вважається законним протягом 18 місяців з 24 лютого 2022 року.**

Те саме стосується перебування дитини, народженої на території Республіки Польща матір'ю, яка легально проживає в Польщі.

1) Дозвіл на тимчасове проживання

Для легалізації перебування в Польщі громадянин України може подати заяву на отримання дозволу на тимчасове проживання за умови, що він може підтвердити мету свого перебування більше ніж на 90 днів, наприклад, робота на підставі дозволу на працю.

Дозвіл на тимчасове проживання відповідно до положень Спецзакону, надається одноразово **на 3 роки.**

- Заява про надання дозволу на тимчасове проживання подається громадянином України не раніше ніж через 9 місяців з дня в'їзду, але не пізніше 18 місяців з 24 лютого 2022 року. Заява, що подана раніше спливу 9 місяців не розглядається.

Дозвіл на тимчасове проживання видається воєводою, за місцем перебування громадянина України, на день подання заяви.

Слід зазначити, що просте подання заяви про дозвіл на тимчасове проживання гарантує право на законне перебування в Польщі до винесення остаточного рішення у цьому питанні, а після закінчення терміну дії безвізового перебування не потрібно оформляти візи.

Громадянин України, якому надано дозвіл на тимчасове проживання, **має право працювати на території Республіки Польща без необхідності отримання дозволу на працю.**

Крім того, дозвіл на тимчасове проживання дає вам право перебувати в інших країнах Шенгенської зони не довше 90 днів протягом кожного 180-денного періоду, але він не дає вам права працювати в цих країнах, оскільки ви повинні враховувати місцеві імміграційні правила, що діють в таких країнах.

2) Дозвіл на постійне проживання

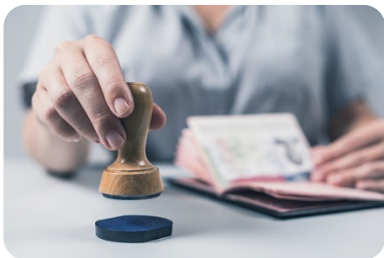
Дозвіл на постійне проживання можуть отримати такі особи:

- іноземці польського походження;
- неповнолітня дитина громадянина Польщі, яка перебуває під його батьківською опікою;
- подружжя громадянина Польщі, після виконання певних умов;
- власник дійсної Карти поляка.

Такий дозвіл надається на невизначений термін. На його підставі видається Карта побиту, **термін дії якої становить 10 років.**

Іноземець, який має дозвіл на постійне проживання, має право працювати на території Польщі без необхідності отримання дозволу на роботу.

3) Національні візи

Якщо ви можете підтвердити мету свого перебування в Польщі більше ніж на 90 днів, наприклад, робота на підставі дозволу на працю або декларації (див. п. 5.1.1), ви можете подати заявку на національну візу (D), яка легалізує ваше перебування в Польщі. Однак візу до Польщі в Польщі отримати не можна. Подати заявку на отримання такої візи можна в консульствах Польщі за кордоном.

Термін розгляду заявки на візу становить до 15 днів з дати подачі.

Національна віза також дає право перебувати в інших країнах Шенгенської зони не більше 90 днів протягом кожного 180-денного періоду. Однак це не дає права працювати в цих країнах (завжди враховуйте місцеві імміграційні закони).

4) 4) Подовження терміну дії національних віз та дозволів на проживання

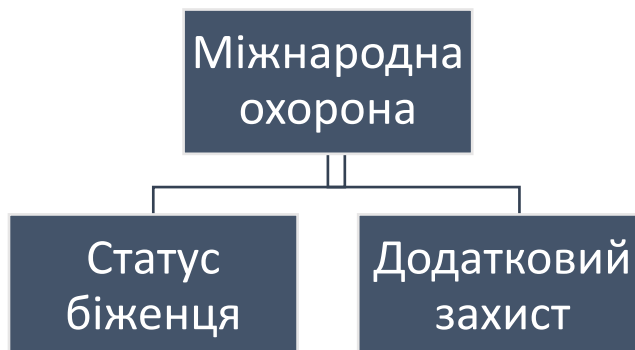
На підставі положень, передбачених Спецзаконом, якщо:

- останній день дії національної візи або дозволу на тимчасове проживання громадянина України, який проживає на території Республіки Польща, припадає на період з 24 лютого 2022 року, **термін їх дії продовжено до 31 грудня 2022 р;**
- останній день дії посвідки на проживання, польських документів, що посвідчують особу громадянина України припадає на період з 24 лютого 2022 року, **він продовжується на строк до 18 місяців.**

Проте, слід підкреслити, що як національна віза, так і дозвіл на проживання протягом періоду їх поновлення не дають права на перетин кордону.

2.1. МІЖНАРОДНА ОХОРОНА

Особа, яка була змушена покинути свою країну і не може звернутися за захистом своїх прав у цій країні, може подати заяву про міжнародну охорону у Польщі.

Всупереч інформації, що поширюється в ЗМІ, громадяни України, які втікають від війни, не є біженцями у розумінні Закону про надання захисту іноземцям на території Республіки Польща від 13 червня 2003 року.

Згідно з цим законом, статус біженця надається лише тим, хто втікає зі своєї країни через страх перед релігійними, расовими чи політичними переслідуваннями. **Однак, якщо іноземці не відповідають умовам для надання статусу біженця, вони можуть подати заяву на додатковий захист.** Він надається, коли повернення в країну походження може наразити іноземців на реальний ризик зазнати серйозної шкоди, особливо в разі міжнародного чи внутрішнього збройного конфлікту.

Таким чином, громадяни України, які перетнули кордон, можуть звернутися за додатковим захистом. Додатковий захист забезпечує Голова Управління у справах іноземців у Варшаві.

Кожна особа має право подати заяву про міжнародну охорону:

- на кордоні;
- на території Польщі - у будь-якому підрозділі прикордонної служби.

Для цього ви повинні повідомити прикордонну службу про свій намір і вказати причини, чому неможливо безпечно повернутися до країни походження.

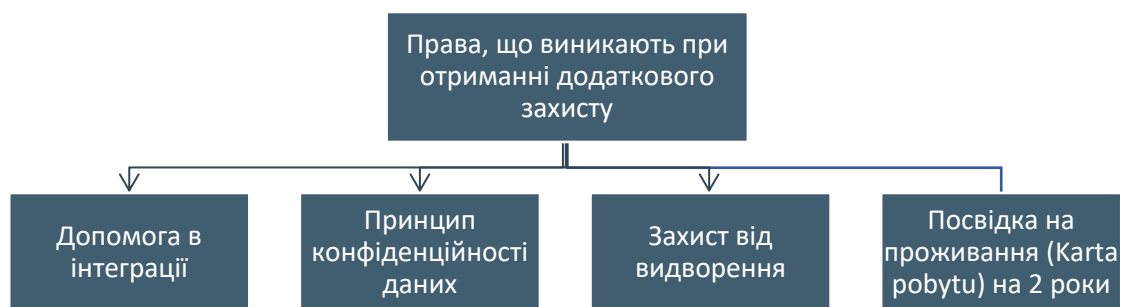
Під час розгляду заяви, ваше перебування в Польщі є законним до завершення процедури розгляду, однак після подання заяви про міжнародну охорону:

- Іноземцю заборонено перетинати польський кордон та виїжджати в іншу країну;

- Паспорт іноземця здається на зберігання у начальника Управління у справах іноземців. Натомість видається Тимчасове посвідчення особи іноземця, що дає право на перебування в Польщі;
- Іноземець не може влаштуватися на роботу протягом 6 місяців, але якщо після цього часу справа все ще не розглянута, він може подати заяву на отримання сертифіката, який дозволить йому працювати в Польщі.

Згідно з положеннями, передбаченими Спецзаконом, до громадян України, які подали заяви про міжнародну охорону у Республіці Польща або від імені яких подано такі заяви, або які заявили про намір їх подати, не застосовуються правила про законне перебування території Республіки Польща протягом 18 місяців, рахуючи з 24 лютого 2022 року.

2.2. ПРАВА, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ОТРИМАННЯМ ДОДАТКОВОГО ЗАХИСТУ

1. Допомога в інтеграції

Іноземцю, який користується додатковим захистом, допомога надається на строк не більше ніж на 12 місяців для підтримки процесу його інтеграції в суспільство в порядку та на умовах, визначених Законом від 12 березня 2004 року про соціальну допомогу.

Допомога в інтеграції надається за заявою, поданою протягом 60 днів з дня отримання додаткового захисту через повітовий центр підтримки сімей до старости, за місцем проживання іноземця.

Допомога в інтеграції включає:

- грошові виплати,
- сплату внесків на медичне страхування,
- консультацію спеціаліста,
- надання інформації та підтримки в різноманітних установах.

Допомога в інтеграції не надається іноземцю, який є подружжям громадянина Польщі.

2. Принцип конфіденційності даних

Дані про іноземця, на підставі яких можна визначити, що іноземцю надано додатковий захист, не можуть бути доступні або отримані від суб'єктів, щодо яких існує обґрунтована підозра, що вони переслідують або завдають серйозної шкоди.

3. Захист від видворення

Стосовно іноземця, який користується додатковим захистом, не може бути винесено рішення про повернення, без позбавлення такого захисту, крім випадків, передбачених законом.

4. Посвідка на проживання (Karta pobytu)

Іноземцю, якому надано додатковий захист, видається посвідка на проживання терміном на 2 роки з дати видачі. Цей документ видає керівник Управління у справах іноземців. Іноземцю необхідно особисто забрати таку посвідку.

Крім того, іноземець, який користується додатковим захистом, має права особи, якій надано дозвіл на тимчасове проживання.

Ці права включають, але не обмежуються:

- доступом до системи освіти,
- доступом до ринку праці,
- право на захист від безробіття,
- право на вільне ведення підприємницької діяльності,
- право на соціальну допомогу та сімейні виплати,
- право на соціальну пенсію,
- право на медичні послуги, що фінансуються з державних коштів.¹

3. ПРАВИЛА ПРИЙОМУ ДО ПОЛЬСЬКИХ ШКІЛ, МЕДИЧНА ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДОПОМОГА

→ Правила прийому дітей до польських шкіл

Учні з України мають право продовжити навчання в польській школі. Діти та підлітки віком **від 7 до 18 років** можуть користуватися освітою та піклуванням **на тих самих умовах, що й польські громадяни**. Батькам достатньо з'явитися в заклад і заповнити відповідні документи. У ситуації, коли в даній школі не буде місця для українського учня, уповноважені особи відправлять його до іншого закладу у цій місцевості.

¹ Більше інформації за посиланням: <https://www.gov.pl/web/udsc/decyzja-pozytywna>

Прийом до школи можливий протягом усього навчального року, а клас, у якому продовжити навчання, визначається за сумою закінчених навчальних років за кордоном.

Спецзаконом запроваджуються рішення, які дозволять забезпечити навчання та виховання дітей або студентів, які є громадянами України і підпадають під дію цього закону. З цією метою можуть надаватися інші приміщення для проведення навчально-виховної та доглядової діяльності, організаційно підпорядковані школам або дитячим садкам.

Орган місцевого самоврядування, який контролює забезпечення надання освіти, виховання та догляду за дітьми та студентами, які є громадянами України, може організувати **безкоштовний проїзд** дітей та студентів до місця їх навчання, виховання та піклування.

Іноземці, які **не володіють польською мовою** в такій мірі, яка дає їм змогу отримати користь від шкільної освіти, можуть:

- брати участь у додаткових заняттях з польської мови,
- навчатися на підготовчій формі, де навчальний процес адаптовано до потреб та освітніх можливостей учнів,
- отримати допомогу від особи, яка володіє мовою країни походження, яка працює як помічник вчителя,
- скористатися додатковими корекційними заняттями в рамках викладання предметів, організованими закладом освіти.

Рішення про надання тієї чи іншої форми допомоги приймається директором школи за погодженням з органом управління школи.

Більше інформації на цю тему можна знайти за адресами:

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wsparcie-na-rzecz-ukrainy--najwazniejsze-dzialania-mein>,
<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/zasady-przyjmowania-cudzoziemcow-do-polskich-szkol-w-kontekscie-obecnej-sytuacji-na-ukrainie>

→ **Що робити, щоб продовжити навчання та наукову кар'єру в Польщі, розпочату в Україні?**

Для **продовження навчання**, перш за все, необхідно зібрати всі можливі документи про свою освіту (дипломи, сертифікати тощо), потім зв'язатися з обраним польським університетом та подати заяву про вступ на навчання. Кожен університет має свої власні процедури переведення з іноземного університету. Рішення приймає ректор.

Вищезазначене стосується громадян України, які:

- законно перебувають на території Республіки Польща,
- 24 лютого 2022 року були студентами українського університету,
- заявляють, що в цей день навчалися на певному році навчання за даним напрямом навчання та рівнем навчання в українському університеті.

Якщо іноземці не мають документів, що підтверджують терміни навчання, складені іспити, заліки чи стажування, видані цим ВНЗ, відповідні періоди цього навчання можуть бути визнані шляхом перевірки досягнутих результатів навчання.

Громадяни України, на яких поширюється дія Спецзакону, зможуть претендувати на соціальну стипендію, ректорську стипендію, стипендію для осіб з інвалідністю, допомогу та студентський кредит, а **зі студентів державних вишів не стягуватиметься плата за навчання на денній формі польською мовою.**

Особи, які приїжджають з України, можуть продовжити **наукову кар'єру** в Польщі. Головне – звернутися до обраного університету чи науково-дослідного інституту.

Для отримання додаткової інформації відвідайте:

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/rozwiazania-w-zakresie-szkolnictwa-wyzszego-i-nauki-zawarte-w-ustawie-o-pomocy-obywatelom-ukrainy>

→ **Програма NAWA для студентів та науковців з України**

У рамках урядової програми «Солідарні з Україною» українські студенти та докторанти зможуть продовжити навчання в Польщі, проводити роботу, пов'язану з підготовкою докторських дисертацій або брати участь в інших формах навчання в період з березня до вересня 2022 р. Цю ініціативу здійснює Національне агентство академічних обмінів за дорученням Міністерства освіти і науки та Міністерства охорони здоров'я.

Умовою для участі в програмі є:

- українське громадянство,
- прибуття до Польщі не раніше 24 лютого 2022,
- статус студента ВНЗ України у 2021/2022 навчальному році або статус учасника докторантури (аспіранта) у 2021/2022 навчальному році.

Учасники програми можуть подати заявку у будь-який час з **1 березня по 30 вересня 2022 року**.

Учасники програми **звільняються від плати за навчання** та одночасно отримуватимуть стипендію, а за потреби кожному з них також надаватимуть психологічну та юридичну допомогу.

Для отримання додаткової інформації відвідайте:

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/solidarni-z-ukraina--program-nawa-dla-studentow-i-naukowcow-z-ukrainy>

→ Психологічно-педагогічна допомога

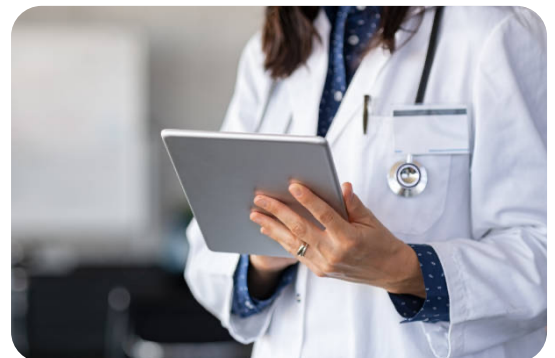
Громадянину України, який проживає на території Республіки Польща, перебування якого є законним на підставі Спецзакону, може бути надана безкоштовна психологічна допомога.

→ Медична допомога для українців

Медична допомога надається громадянам України, перебування яких в Польщі є законним на підставі Спецзакону. Така особа має право на безкоштовну медичну допомогу на тих самих умовах і у тому ж обсязі, в якому вона надається польським громадянам.

Громадянин України, який приїхав до Польщі, може відвідати сімейного лікаря, спеціалізовану клініку чи лікарню, де йому нададуть належну медичну допомогу.

Безоплатна медична допомога охоплює медичні заклади, які уклали договір з Національним фондом охорони здоров'я.

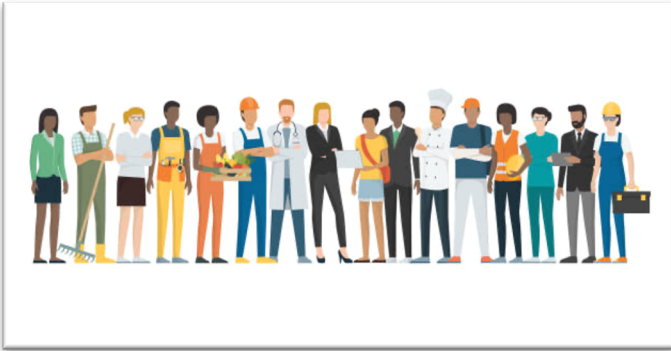
4. Закон про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави (Спецзакон)

12 березня 2022 року президент Анджей Дуда підписав спеціальний Закон про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї країни. Нові нормативно-правові норми, за винятками, зазначеними в спеціальному акті, набирають чинності з дня опублікування Спецзакону та застосовуються **з 24 лютого 2022 року**.

Нижче наводимо найважливіші, вибрані питання, що регулюються положеннями Спецзакону:

- **спеціальні правила легалізації перебування громадян України, які прибули на територію Республіки Польща безпосередньо з території України у зв'язку з воєнними діями, що ведуться на території цієї держави, та громадян України, які мають Карту Поляка, які прибули на територію Республіки Польща зі своїми найближчими родичами через ці бойові дії** → Громадяни України, які залишили Батьківщину внаслідок російської агресії, зможуть легально перебувати в Польщі протягом **18 місяців** з 24 лютого 2022 року;
- **присвоєння номера PESEL громадянам України, які прибули до Польщі у зв'язку з війною** → заява на номер PESEL подається в управлінні гміни (адміністративно-територіальна одиниця в Польщі) особисто в письмовій формі, заповнюється заявником або з допомогою працівника органу на підставі даних, наданих заявником. Реєстрація громадян України, які хочуть отримати номер PESEL, розпочнеться **16 березня**;
- **допомога українським громадянам, яку надають воєводи та органи місцевого самоврядування** → допомога полягає, серед іншого, в забезпеченні житлом. Будь-яке підприємство чи фізична особа, яка веде домашнє господарство і буде забезпечувати проживання та харчування громадян України, які втікають від війни, зможе отримати пільгу на підставі заяви, поданої до гміни;
- **створення Фонду допомоги** → кошти Фонду спрямовуватимуться, зокрема, на фінансування чи співфінансування завдань, пов'язаних з наданням допомоги громадянам України;
- **право на працю на території Польщі та доступ до соціальних пільг чи субсидій, пов'язаних із зменшенням плати батьків за перебування дитини в яслах, дитячому клубі чи з денним вихователем**;
- можливість звернення за **одноразовою пільгою на утримання в розмірі 300 злотих на особу** → це стосується, зокрема, покриття витрат на харчування, одяг, взуття, засоби особистої гігієни та оплату житла;
- кожен громадянин України, який легально проживає в Польщі, матиме гарантований **доступ до системи охорони здоров'я** на тих самих умовах, що й громадяни Польщі;
- **право на навчання та виховання дітей або студентів**, які є громадянами України (Спецзаконом передбачена можливість надання матеріальної допомоги студентам у вигляді стипендії).

5. ПРАВИЛА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В ПОЛЬЩІ

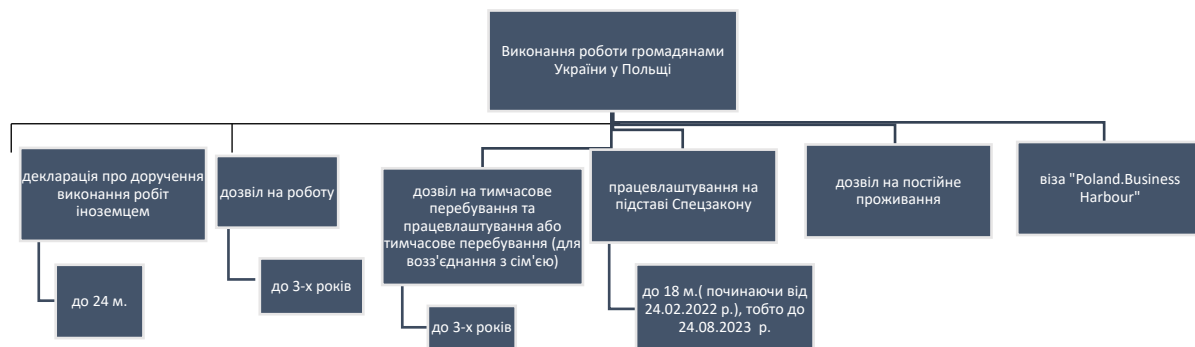
За загальним правилом, громадянин України може влаштуватися на роботу в Польщі, якщо у нього є законні підстави для перебування на території Польщі, зокрема, це може бути дійсний дозвіл на тимчасове проживання (наприклад, виданий для возз'єднання з сім'єю чи для здійснення роботи), дозвіл на постійне проживання, віза, що дозволяє виконувати роботу, або перебування на підставі безвізового режиму (виключно за наявності біометричного

паспорта) при одночасному отриманні дозволу на працю або декларації про доручення виконання робіт. Працевлаштуватись можна також на підставі єдиного дозволу, який передбачає тимчасове перебування на території Польщі з одночасним працевлаштуванням.

Спецзаконом запроваджено спрощену процедуру для працевлаштування українців. Для цього достатньо повідомити орган з питань праці протягом 14 днів з моменту початку роботи громадянина України (див. п. 1.3.1.4 Спецзакону).

Важливо пам'ятати, що працевлаштування в Польщі не дозволяється протягом перших 6 місяців процедури отримання міжнародної охорони (статус біженця або додаткового захисту).

5.1 ПІДСТАВИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ У ПОЛЬЩІ PODSTAWY

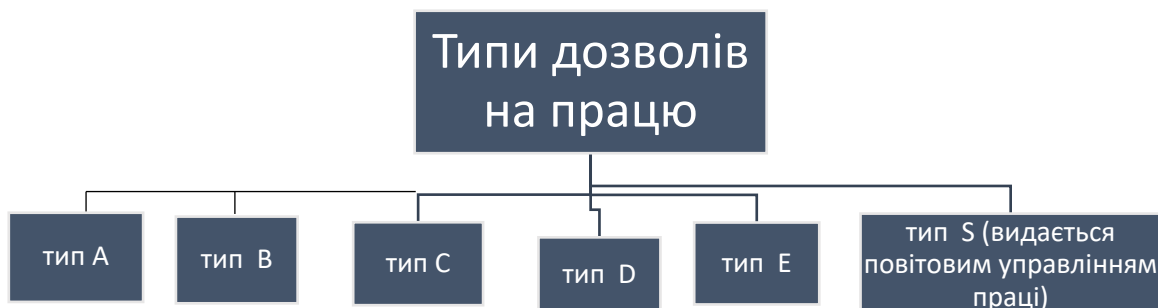

5.1.1 ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ДОРУЧЕННЯ ВИКОНАННЯ РОБІТ ІНОЗЕМЦЕМ – РЕЄСТРУЄТЬСЯ У ПОВІТОВОМУ УПРАВЛІННІ ПРАЦІ (ЗОКРЕМА ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДІЄ СПРОЩЕНА ПРОЦЕДУРА)

- Громадяни 6 країн – України, Росії, Білорусі, Грузії, Вірменії, Молдови користуються полегшеним доступом до польського ринку праці, на основі так званої декларації.
- На даний час громадяни вищезазначених країн можуть виконувати роботу без отримання дозволу на роботу **протягом 24 місяців** за умови наявності письмової декларації довіреної особи, яка повинна бути зареєстрована у відповідному повітовому управлінні праці разом із відповідним договором.
- **Термін очікування взяття декларації на облік: приблизно 7 робочих днів.**
- **Більшість повітових управлінь праці вимагають подання декларації в електронній формі та не приймають паперові заяви.**
- Роботодавець зобов'язаний повідомити повітове управління праці про те, що іноземець почав працювати або не приступив до роботи протягом 7 днів від дати початку, зазначеної в декларації.

5.1.2 ДОЗВОЛИ НА ПРАЦЮ (ТИПУ А, В, С, D, E I S) – ВИДАЮТЬСЯ ВОЄВОДСЬКИМИ УПРАВЛІННЯМИ

- A - поширюється на іноземця, який виконує роботу на території Республіки Польща на підставі договору з суб'єктом, чиє місцезнаходження чи місце проживання, або філія, завод чи інша організаційно-правова форма діяльності якого розташована на території Республіки Польща;
 - B - поширюється на іноземця, який виконує роботу, яка полягає у виконанні функцій в органі правління юридичної особи, внесеної до реєстру підприємців або в органах правління товариств - об'єднань капіталів; або є учасником повного товариства (spółka komandytowa) або обмеженого акціонерного товариства (spółka komandytowo-akcyjna); або у зв'язку з отриманням довіреності на управління товариством (pełn procurationem) на загальний термін понад 6 місяців протягом наступних 12 місяців;
 - C - поширюється на іноземця, який виконує роботу в іноземного роботодавця та відряджений на територію Республіки Польща на період понад 30 днів у календарному році до філії чи представництва іноземної юридичної особи або філії чи представництва пов'язаної особи іноземного роботодавця. Пов'язана особа визначається на підставі положень Закону про податок на доходи фізичних осіб від 26.07.1991 р.;
 - D - поширюється на іноземця, який виконує роботу в іноземного роботодавця і останній не має філії, представництва чи іншої форми організованої діяльності на території Республіки Польща, а такий іноземець перебуває у відрядженні на території Польщі з метою надання тимчасової та одноразової послуги (експортне обслуговування);
 - E - поширюється на іноземця, який виконує роботу в іноземного роботодавця та відряджений на територію Республіки Польща на період, що перевищує 30 днів протягом наступних 6 місяців з метою, відмінною від тієї, що зазначена в дозволах типу B, C, D.
- Дозвіл типу A є найбільш поширеним. Перед тим як подавати заяву на отримання дозволу типу A, може виникнути потреба в отриманні інформації від старости про місцевий ринок праці («тест ринку праці»). Довідка від старости також може знадобитися у разі подання заяви про єдиний дозвіл (єдиний дозвіл на тимчасове проживання та роботу, див. п. 5.1.3).
 - Дозвіл типу S дозволяє працевлаштувати іноземця для роботи в окремих галузях економіки (наприклад, для сезонних праць у сфері туризму та сільського господарства). Заява про надання дозволу на сезонну роботу подається до повітового управління праці, за місцезнаходженням або місцем проживання роботодавця.

- **Період очікування: приблизно 1-3 місяці або більше (залежно від воєводства).**
- **Є можливість подати заяву в електронній формі.**
- Учасником процедури надання дозволу на працевлаштування є роботодавець, який має намір працевлаштувати іноземця, і саме він подає заяву про його видачу.
- Іноземець, який планує працевлаштуватися за кваліфікацією (так звані кваліфіковані види праці) окрім отримання дозволу на роботу, повинен відповідати додатковим вимогам, від яких залежить можливість виконання певної діяльності.

5.1.3. ДОЗВІЛ НА ТИМЧАСОВЕ ПРОЖИВАННЯ ТА ПРАЦЮ (Т.З. ЄДИНИЙ ДОЗВІЛ) – ВИДАЄТЬСЯ ВОЄВОДСЬКИМИ УПРАВЛІННЯМИ

- **Період очікування: приблизно 6-12 місяців або більше (залежно від воєводства).**
- Відповідальний орган: воєводське управління за місцем проживання іноземця у Польщі.
- Для отримання цього дозволу іноземцю необхідно особисто прийти для здачі відбитків пальців до воєводського управління.
- На відміну від дозволу на працю, у разі єдиного дозволу іноземець є стороною процедури надання дозволу на роботу і саме він подає заяву про отримання такого дозволу, а не роботодавець. Необхідно звернути увагу, що вся офіційна кореспонденція буде надходити безпосередньо іноземцю, на його адресу, за реквізитами вказаними у анкеті при подачі заяви.
- У єдиному дозволі так як і в дозволі на працю зазначається роботодавець та посада іноземця.
- **Сілезьке воєводство (województwo Śląskie):** завдяки запровадженню у данному воєводстві процедури „fast track”, воєводське управління може розглянути заявку про отримання єдиного дозволу протягом 1 місяця. Умовою застосування цієї процедури є подання правильно заповненої, підписаної заяви, з повним комплектом додатків та контрольним списком, на якому відмічені документи, що додаються до заяви.
- Також існують дозволи на тимчасове проживання, які дозволяють працювати без окремого дозволу, наприклад, дозвіл на тимчасове проживання для члена сім'ї (дружини) громадянина Польщі.

5.1.4. СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕЖИМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ – ПРАЦЯ НА ОСНОВІ СПЕЦЗАКОНУ

Спеціальним законом про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території України передбачається перелік нововведень, що спрощують процес перебування українців у Польщі. Зокрема передбачається **спрощений порядок працевлаштування** в Польщі для такої категорії осіб.

Цей закон поширюється на громадян України, які в'їхали в Польщу з 24 лютого 2022 року і їхнє перебування є законним відповідно до Спецзакону, так і на громадян України, які легально проживають на території Республіки Польща на інших підставах (наприклад, візи, дозволу на проживання, безвізового руху).

Відповідно до цього Спецзакону, для початку роботи роботодавцю достатньо лише повідомити повітове управління праці протягом **14 днів з дня початку роботи** українцем у такого роботодавця. Повідомлення надсилається до органу за місцезнаходженням або місцем проживання роботодавця.

Повідомлення про доручення роботи громадянину України подаються в електронному вигляді (через портал www.praca.gov.pl), і повинне містити такі данні:

1. інформація про роботодавця;
2. інформація про іноземця;
3. вид договору на підставі якого буде залучено іноземця до праці;
4. посада або вид виконуваної роботи;
5. місце виконання роботи.

Якщо працедавець не повідомить органи у відповідні терміни, то працевлаштування буде можливим виключно після отримання дозволу на працю.

Форма заяви «Повідомлення про доручення роботи громадянину України» буде доступна на сайті <https://www.praca.gov.pl/> з **15 березня 2022 року**.

Відповідно до ст. 39 Спецзакону, якщо громадянину України надано дозвіл на тимчасове проживання відповідно до цього закону, то він також може легально працевлаштуватися без отримання окремого дозволу на працю.

ІНШІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ БЕЗ ДОЗВОЛУ:

У деяких випадках також можна буде працевлаштуватися без необхідності отримання дозволів на загальних умовах.

Дозвіл на працю у Польщі **не є обов'язковим**, зокрема, якщо іноземець:

- є громадянином країни ЄС/ЄЕЗ²/Швейцарії або такий статус має член його родини;
- має право на постійне проживання на підставі дозволу на постійне проживання, виданого в Польщі, або дозволу на проживання довгострокового резидента ЄС;
- має права на проживання, надані з гуманітарних міркувань, або у Польщі отримав міжнародну охорону (статус біженця або додатковий захист);
- є подружжям громадянина Польщі та має дозвіл на тимчасове проживання на території Республіки Польща, виданий у зв'язку з укладенням шлюбу;
- має спеціальні дозволи на проживання, наприклад, дозвіл на тимчасове проживання з метою возз'єднання з сім'єю, навчання (денна форма);
- має Карту Поляка;
- має дійсну візу „Poland. Business Harbour”.

² ЄС – Європейська Економічна Зона

Inne wyjątki regulują się, m.in, Законом про заохочення зайнятості та інститути ринку праці – статтею 87 та Виконавчим положенням Міністра праці та соціальної політики від 21 квітня 2015 року про випадки, коли доручення на роботу іноземцю на території Республіки Польща допускається без необхідності отримання дозволу на роботу (Journal of Laws 2018.2273).

5.2. ПРАКТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ, ЯКІ ПРАЦЕВЛАШТУЮТЬ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

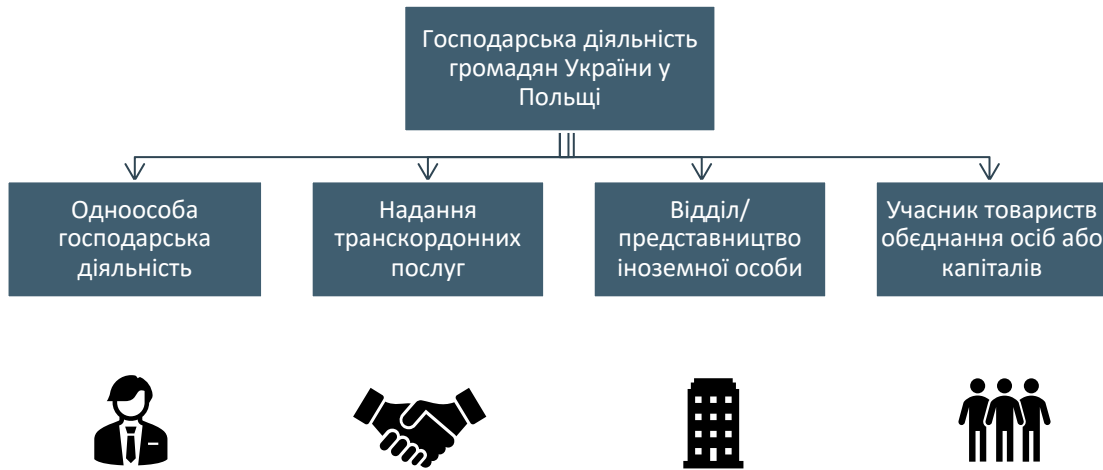
Обов'язки роботодавця:

- 1) Перш за все, потрібно підтвердити громадянство іноземця, перевірити, чи має він дозволи, видані в Польщі чи іншій країні ЄС, і визначити, чи відповідає він умовам, що дозволяють працювати без дозволу.
- 2) Перед дорученням роботи роботодавець **зобов'язаний перевірити**, чи має іноземець дійсний документ, що дає право на перебування в Польщі, **зробити копію** цього документа та **зберігати його** протягом усього періоду роботи іноземця (таким документом може бути дійсна віза або дозвіл на проживання).
- 3) Необхідно переконатися, що підстава на якій іноземець перебуває на території Польщі є **достатньою для працевлаштування** (такою підставою не є, наприклад, туристична віза).
- 4) Отримати відповідний дозвіл, зареєструвати заяву (на підставі Спецзакону) або повідомити в управління праці.
- 5) Роботодавець зобов'язаний **укласти договір** з іноземцем у письмовій формі та надати переклад такого договору іноземцю на зрозумілій для нього мові; документи, що стосуються охорони праці або правил оплати праці, також мають бути перекладені зрозумілою мовою.
- 6) У договорі з іноземцем повинні бути враховані **умови праці, які містяться в заяві про працю (на основі Спецзакону), дозволі на працю або дозволі на тимчасове проживання та працю.**
- 7) Роботодавець повинен надати іноземцю один примірник дозволу на працю.
- 8) Роботодавець, який доручає виконання роботи, зобов'язаний повідомити іноземця про дії, здійснені у зв'язку з легалізацією його роботи.
- 9) Також слід пам'ятати про податкові обов'язки, які є однаковими для усіх працівників роботодавця: розрахунок податку на доходи, сплата страхових внесків (ZUS), вимоги про мінімальну заробітну плату, а також про обов'язки, що випливають із положень законодавства про працю.

6. ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЛЬЩІ

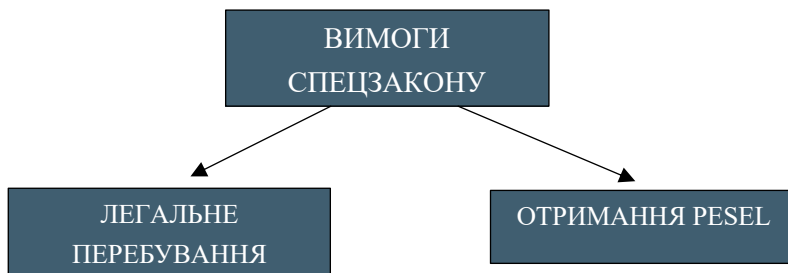
Громадянин України може обрати будь-яку організаційно-правову форму для ведення підприємницької діяльності в Польщі.

Підприємницьку діяльність у Польщі можна розпочати у день подання заяви про ведення такої діяльності до Центрального реєстру відомостей про господарську діяльність (Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG)) або (як правило) після внесення запису до реєстру підприємців Національного судового реєстру (Krajowy Rejestr Sadowy).

6.1. ОДНООСОБОВА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ (САМОЗАЙНЯТІСТЬ)

Одноособову підприємницьку діяльність у Польщі громадяни України можуть здійснювати на таких самих підставах як і громадяни Польщі, за умови, що така особа перебуває на території Польщі легально на підставі Спецзакону або на підставі Закону про іноземців. Для здійснення такої діяльності вищезазначені особи повинні отримати PESEL (аналог українського ідентифікаційного коду), на підставі пп. 1, 2 ст. 23 Спецзакону.

Якщо перебування підприємця-громадянина України на території Республіки Польща **перестас бути законним**, підприємець **вилучається з Центрального реєстру відомостей про господарську діяльність (CEIDG)** на підставі адміністративного рішення міністра, відповідального за конкретний вид господарської діяльності.

6.2. ТОВАРИСТВА

Громадянин України може вести бізнес у Польщі у формі таких **видів товариств як:**

- a) повне товариство (spółka jawna)*
- b) партнерство (spółka partnerska)*
- c) командитне товариство (spółka komandytowa);
- d) обмежене акціонерне товариство (spółka komandytowo-akcyjna);
- e) товариство з обмеженою відповідальністю (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością);
- f) просте акціонерне товариство (prosta spółka akcyjna);
- g) акціонерне товариство (spółka akcyjna);
- h) цивільне партнерство (spółka cywilna)* (**УВАГА!**)

Цивільне партнерство - це правова категорія, яка виникає на підставі договору між фізичними особами і яка регулюється, зокрема, Цивільним кодексом Польщі. Цивільне партнерство не є окремим суб'єктом права, а правоздатність діяти від її імені мають право її учасники, як фізичні особи, що здійснюють індивідуальну підприємницьку діяльність).

* Громадянам України для здійснення діяльності у рамках повного товариства, партнерства або у формі цивільного партнерства необхідно відповідати критеріям, які дозволяють ведення одноособової господарської діяльності у Польщі.

6.3. ВІДДІЛ ТА ПРЕДСТАВНИЦТВО

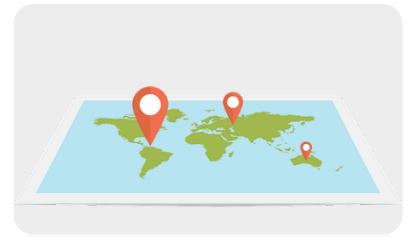
Підприємець з України також може здійснювати діяльність у Польщі через:

- a) **відділ** – може здійснювати діяльності у сфері, в якій підприємець здійснює підприємницьку діяльність в Україні (іншій країні місцезнаходження іноземного підприємця);
- b) **представництво** – некомерційне представництво може здійснювати виключно рекламну та підготовчу діяльність для промоції своєї основної діяльності, що здійснюється в Україні.

6.4. НАДАННЯ ТРАНСКОРДОННИХ ПОСЛУГ

У 2014 році Україна уклала угоду про асоціацію з Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами щодо торговельної співпраці.

Таким чином, якщо підприємець з України зацікавлений у транскордонному наданні послуг, він може надавати свої послуги в Польщі на тих самих умовах, що й громадяни Польщі, за винятками, встановленими законодавством України та ЄС.

7. ЦЕНТРИ ДОПОМОГИ

Нижче наведено приклади довідкових центрів, до яких можуть звернутися громадяни України, зокрема ті, хто перебуває в околицях Катовіце:

- **Приймальний пункт у Сілезькому воєводстві - CARITAS** (Katowice, ul. Wita Stwosza 10);
- **Інформаційно-консультативний пункт на залізничному вокзалі в Катовіце** - обслуговування здійснюється українською мовою;
- **Неурядові організації:** Польська гуманітарна акція, Польський Червоний Хрест, ЮНІСЕФ, Асоціація сільських дітей у Польщі SOS, Карітас, організація «Солідарні з Україною» – Фонд «Наш вибір»;
- <https://pomagamukrainie.gov.pl/> - веб-сайт, через який громадяни України, які перебувають у Польщі або в Україні, можуть зв'язатися для пошуку матеріальної допомоги, притулку чи роботи;
- **Інформаційно-консультаційний центр служби зайнятості «Зелена лінія»** - набравши номер 19524 або відвідавши веб-сайт www.zielonalinia.gov.pl, ви можете отримати інформацію про:
 - пропозиції роботи,
 - навчання та перепідготовку,
 - форми підтримки з боку служби зайнятості,
 - процедури працевлаштування іноземців,
 - інструменти ринку праці (включаючи стажування, ваучери, навчання для дорослих, громадські роботи або інтервенційні роботи).

Для отримання додаткової інформації відвідайте:

<https://www.gov.pl/web/rodzina/pomoc-dla-obywateli-ukrainy--infolinia-19524>

